

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

04 липня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1342/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого – Устименко В.Є.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Луцюка П.С.,
Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Щотки С.О.,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи за зверненнями Чайки
Юлії Вікторівни стосовно судді Марганецького міського суду Дніпропетровської
області Хомченко Світлани Іванівни,

встановила:

До Вищої кваліфікаційної комісії суддів України надійшли звернення
Чайки Ю.В. щодо поведінки судді Марганецького міського суду Дніпропетровської
області Хомченко С.І., яка може мати наслідком притягнення її до дисциплінарної
відповідальності з підстав, визначених статтею 83 Закону України «Про судоустрій і
статус суддів» у редакції від 07 липня 2010 року № 2453-VI.

Заявниця зазначає, що суддею Хомченко С.І. порушуються норми
матеріального та процесуального права при здійсненні судочинства у цивільній
справі № 180/1984/13-ц (2/180/972/13) за позовом Чайки Ю.В. до
ОСОБА_1, третя особа – відділ державної реєстрації актів цивільного стану
реєстраційної служби Марганецького міського управління юстиції в
Дніпропетровській області, про визнання батьківства та про внесення змін до
актового запису про народження дитини.

Чайка Ю.В. стверджує, що судові засідання у вказаній цивільній справі постійно
відкладаються з невідомих причин, позов не вирішується протягом значного періоду
часу, а категорія спору має надто важливе значення для заявниці.

З урахуванням викладених обставин Чайка Ю.В. просить Комісію притягнути
суддю Марганецького міського суду Дніпропетровської області Хомченко С.І. до
дисциплінарної відповідальності.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права
на справедливий суд» (далі-Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів»
викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 розділу II цього Закону
(Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності
цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до
набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про
судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви
(скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Враховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даними скаргами здійснюється за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненнях фактів та обставин.

Розглянувши висновок члена Комісії та зібрані в процесі перевірки матеріали, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді необхідно відмовити з таких підстав.

Перевіркою встановлено, що 25 липня 2013 року до Марганецького міського суду Дніпропетровської області надійшов позов Чайки Ю.В. до ОСОБА_1, третя особа – відділ державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Марганецького міського управління юстиції в Дніпропетровській області, про визнання батьківства та про внесення змін до актового запису про народження дитини.

У той же день направлено запит в адресно-довідковий підрозділ ГУ ДМС України в Дніпропетровській області про місце реєстрації відповідача.

12 серпня 2013 року Марганецьким міським судом Дніпропетровської області отримано інформацію про місце реєстрації відповідача ОСОБА_1.

З пояснень Хомченко С.І. убачається, що після виходу судді з відпустки 21 серпня 2013 року постановлено ухвалу про залишення позовної заяви без руху у зв'язку з несплатою позивачем судового збору не в повному обсязі.

Ухвалою Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 06 вересня 2013 року відкрито провадження у справі та призначено її до розгляду на 15 жовтня 2013 року.

У судовому засіданні 15 жовтня 2013 року не з'явився відповідач, який був повідомлений належним чином про час та місце судового засідання. Про причини неявки у судовому засіданні від відповідача, до суду інформація не надходила, у зв'язку з цим розгляд справи відкладено на 14 листопада 2013 року.

14 листопада 2013 року розгляд справи не відбувся через зайнятість судді Хомченко С.І. у колегіальному розгляді кримінальної справи.

12 грудня 2013 року слухання справи не відбулося, оскільки до Марганецького міського суду Дніпропетровської області надійшла заява відповідача про відкладення розгляду справи через хворобу його представника.

29 січня 2014 року справа не розглядалася у зв'язку з відпусткою судді.

У судовому засіданні 13 березня 2014 року за участю позивача та представника відповідача оголошено перерву через неявку свідків.

01 квітня 2014 року справа не розглядалася у зв'язку із зайнятістю судді в колегіальному розгляді адміністративної справи.

27 травня 2014 року в судовому засіданні за участю позивача та представника відповідача допитані свідки, оголошено перерву до 17 липня 2014 року для вирішення питання про призначення генетичної експертизи після допиту відповідача.

17 липня 2014 року справа розглядалася без участі представника відповідача та відповідача, який надав заяву про перенесення розгляду справи у зв'язку з його хворобою. Судом постановлено ухвалу про призначення у справі судово-генетичної експертизи, на час проведення експертизи провадження у справі зупинено.

10 жовтня 2014 року цивільну справу повернуто з експертної установи без виконання через неявку ОСОБА_1 на експертизу.

Суд не мав можливості в даному випадку застосувати приписи статті 146 ЦПК України, оскільки факту ухилення відповідача від участі в експертизі встановлено не

було, оскільки згідно з повернутими поштовими повідомленнями відповідач ОСОБА_1 не отримував судові виклики.

10 жовтня 2014 року провадження у цивільній справі відновлено.

20 жовтня 2014 року в судовому засіданні позивач надала заяву про збільшення позовних вимог, копії якої направлені учасникам процесу.

21 листопада 2014 року в судовому засіданні, яке відбувалося без участі відповідача, представник позивача заявила клопотання про повторне призначення генетичної експертизи, оскільки відповідач не був належним чином повідомлений про дату проведення експертизи. Судом задоволено клопотання та постановлено ухвалу про призначення у справі судово-генетичної експертизи, провадження у справі зупинено.

09 лютого 2015 року цивільну справу повернуто з експертної установи без виконання у зв'язку з неявкою ОСОБА_1 в експертну установу для проведення експертизи.

Ухвалою Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 12 лютого 2015 року поновлено провадження у цивільній справі.

13 березня 2015 року в судовому засіданні позивач надала заяву про збільшення позовних вимог, копії заяви направлено учасникам процесу. У судовому засіданні 18 березня 2015 року, яке відбулося за участю сторін, представник позивача знову заявила клопотання про судово-генетичну експертизу, провадження у справі зупинено.

17 червня 2015 року цивільна справа надійшла до суду з висновком експерта.

Ухвалою Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 03 липня 2015 року поновлено провадження у справі.

Рішенням Марганецького міського суду Дніпропетровської області від 06 серпня 2015 року позовну заяву Чайки Ю.В. задоволено повністю.

З інформації, витребуваної у ході проведення перевірки, убачається, що станом на 17 листопада 2015 року цивільна справа перебувала в апеляційному суді Дніпропетровської області. Інформації про результати перегляду цивільної справи в апеляційній інстанції у ході проведення перевірки не здобуто, додатково документи із Марганецького міського суду Дніпропетровської області не надходили, у Єдиному реєстрі судових рішень відомості відсутні.

У ході проведення перевірки витребувано, зокрема, пояснення судді Марганецького міського суду Дніпропетровської області Хомченко С.І., у яких вона вказала таке.

Під час розгляду цивільної справи № 180/1984/13-ц суддя вживала заходів щодо розгляду заяви протягом строку, встановленого законом. Хомченко С.І. не заперечує, що справа відкладалася неодноразово у зв'язку з неявкою відповідача, який не отримував судові виклики. Суддя вважає, що не мала можливості постановити у справі заочне рішення, оскільки відповідач жодного разу не отримав судової повістки. Крім того, особиста участь відповідача у справі про визнання батьківства була обов'язковою, на думку суду, для надання пояснень по суті позовних вимог та внаслідок того, що відповідачу необхідно було роз'яснити, в разі невизнання позову, необхідність призначення генетичної експертизи та наслідки ухилення від участі в експертизі, передбачені статтею 146 ЦПК України.

Крім того, за час розгляду справи судом тричі зупинялось провадження у справі у зв'язку з призначенням судової експертизи. Повторне призначення експертизи було наслідком неотримання відповідачем виклику для участі у її проведенні.

Ураховуючи викладене та зібрані у процесі проведення перевірки дані, слід вказати таке.

Відповідно до статті 5 ЦПК України суд здійснює правосуддя на засадах рівності учасників процесу перед законом і судом. Згідно зі статтею 4 ЦПК України, здійснюючи правосуддя, суд захищає права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб, державні та суспільні інтереси у спосіб, визначений законами України. Суд проводить судові слідство з дослідженням доказів та вивченням усіх обставин справи на підставі пред'явлених сторонами вимог, виходячи з необхідності дотримання вимог чинного законодавства щодо захисту прав та законних інтересів всіх осіб, які беруть участь у розгляді справи на засадах рівності перед законом і судом.

Згідно зі статтею 157 ЦПК України суд розглядає справи протягом розумного строку, але не більше двох місяців з дня відкриття провадження у справі, а справи про поновлення на роботі, про стягнення аліментів - одного місяця.

У виняткових випадках за клопотанням сторони, з урахуванням особливостей розгляду справи, суд ухвалою може подовжити розгляд справи, але не більш як на п'ятнадцять днів.

З урахуванням практики Європейського суду з прав людини критеріями розумних строків у цивільних справах є: правова та фактична складність справи; поведінка заявника, а також інших осіб, які беруть участь у справі, інших учасників процесу; поведінка органів державної влади (насамперед суду); характер процесу та його значення для заявника (справи "Федіна проти України" від 02 вересня 2010 року, "Смірнова проти України" від 08 листопада 2005 року, "Матіка проти Румунії" від 02 листопада 2006 року, "Літоселітіс проти Греції" від 05 лютого 2004 року та інші).

Оцінюючи правову та фактичну складність справи, слід враховувати, зокрема, наявність обставин, що утруднюють розгляд справи; кількість співпозивачів, співвідповідачів та інших учасників процесу; необхідність проведення експертиз та їх складність; необхідність допиту значної кількості свідків; участь у справі іноземного елемента та необхідність з'ясування і застосування норм іноземного права.

При цьому судам слід виходити з того, що така обставина, як розгляд цивільної справи судами різних інстанцій, не може сама по собі свідчити про її складність.

Оцінюючи поведінку заявника, а також осіб, які беруть участь у справі, інших учасників процесу, слід звернути увагу на те, що не можна покладати відповідальність за тривалий розгляд справи використання ними процесуальних засобів, передбачених законодавством, для здійснення свого захисту, зокрема у зв'язку зі зміною позовних вимог, вивченням матеріалів справи, заявленням клопотань, оскарженням ухвалених судових рішень. Водночас слід взяти до уваги факти невиконання ними процесуальних обов'язків, наприклад: ненадання чи надання з порушенням строку, передбаченого ЦПК, доказів у справі; неодноразові неявки в судові засідання без поважних причин, якщо це призвело до порушення розумного строку судового розгляду.

Ураховуючи викладене, слід вказати, що тривалий розгляд справи зумовлений об'єктивними причинами, які було досліджено у ході проведення перевірки. Тому умисного затягування суддею Марганецького міського суду Донецької області Хомченко С.І. розгляду цивільної справи не вбачається, оскільки суддя вживала усіх заходів щодо розгляду цивільної справи № 180/1984/13-ц (2/180/972/13).

Відповідно до частини четвертої статті 84 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарну справу щодо судді не може бути порушено за заявою чи повідомленням, що не містять відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку судді, а також за анонімними заявами та повідомленнями. Підстави для

притягнення судді до дисциплінарної відповідальності судді визначено статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Згідно зі статтями 83, 84, 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» для притягнення до дисциплінарної відповідальності має бути встановлено, що визначені підстави виникли внаслідок винних дій (бездіяльності) судді, та враховано характер проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Оскільки в діях судді Марганецького міського суду Дніпропетровської області Хомченко С.І. не вбачається ознак дисциплінарного проступку, передбаченого статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», підстави для відкриття дисциплінарної справи стосовно неї відсутні.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Комісія

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи за зверненнями Чайки Юлії Вікторівни стосовно судді Марганецького міського суду Дніпропетровської області Хомченко Світлани Іванівни.

Головуючий

В.Є. Устименко

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

С.О. Щотка